

PEL·LÍCULA

(SENSE PANTALLA)
DE LA VILA D'ARBUCIES.

ESCRITA D'EN J P.
(PEPET DE PUJALS)

I NO RECITADA PER EN J. M.
(NOI DE TONA)

PER HAVER-SE MORT

ANTES D'APRENDRE-LA

SEGONA EDICIÓ
CORRETCIDA I AUGMENTADA

Edició feta amb motiu de
l'homenatge a
Josep Pol i Pujató.

Edita:
Ajuntament d'Arbúcies.
Museu Etnològic del
Montseny. La Gabella

Impressió:
Palahí, Arts Gràfiques

Dip. legal: GI-608-90

PRÒLEG

En Josep Pol i Pujató nasqué el 14 d'abril de 1875, fill de Francesc Pol i Jover (llaurador i propietari) i de Rosa Pujató. D'aquest matrimoni nasqueren tres fills: Rita, Pietat i Josep, que aviat quedaren orfes de mare.

En Francesc Pol es tornà a casar amb Maria Aregay, també vídua, amb la qual tingué tres fills més: Florenci, Carme i Montserrat.

Els primers anys de la vida d'en Pepet Pol (Josep Pol i Pujató), transcorregueren a pagès, a prop del poble, però; concretament en el Quarter 1r., núm. 59.

L'any 1905 en Pepet Pol viu al carrer Sorrall núm. 80, i estava casat amb Magdalena Sala Bodoy, amb qui tingueren dos fills, Francesc (nat el 1902) i Salvador (nat el 1907); un seria serreller i l'altre electricista.

L'any 1910 té la seva residència al carrer Camprodon i ja és vidu. Tanmateix després es casa en segones núpcies amb Carme Torres i Masmiquel.

El dia 5 de juny de 1931 és elegit alcalde d'Arbúcies, en les llistes d'Esquerra Republicana; càrrec que deixà el 3 de febrer de 1934, per reprendre'l el 25 d'octubre de 1936, fins el 25 de juny de 1938. Des d'aquesta data fins el final de la guerra a Arbúcies (4 de febrer de 1939) roman a l'ajuntament com a regidor. D'entre les seves accions de govern cal assenyalar la seva preocupació per l'ensenyament, que es traduí en la construcció d'unes escoles. La darrera residència que li coneixem a Arbúcies, és en el republicà carrer d'Àngel Guimerà, que havia estat i actualment és, el carrer de la Pietat.

En Josep Pol i Pujató és empresonat, en acabar la guerra, i mor als 70 anys, el 27 d'agost de 1945, de bronquitis, a la presó provincial de Salt.

Com a trets definidors de la seva personalitat, cal destacar la seva reconeguda bonhomia, tant per part dels seus partidaris, com dels seus adversaris i el seu caràcter bobemi, en

consonància amb el seu esperit artístic. En Pepet Pol, gran amic de Santiago Rusiñol, fou escultor, pintor i escriptor. Si bé de la seva activitat com a pintor i escultor, no en coneixem res, no succeeix el mateix amb la seva activitat literària, de la qual en presentem una bona mostra, en el facsímil d'aquesta «Pel·lícula sense pantalla de la vila d'Arbúcies», escrita sota els pseudònims de Pepet de Pujals i el Noi de Tona.

■ museu etnològic del municipi ■
LA GABELLA
■ Arbúcies ■

Senyors:

Com acostumo a fer jò,
valent-me de mil astúcies,
he pensat venir a Arbucies
per veure la Festa Major.
Tal dit, tal fet; al moment
me'n vaig cap a l'estació
me facturen a un vagó
i cap aquí dalt falta gent.
Però al ésser als «Tres Camins»
no coneguent a ningú,
he pensat de buscar algú
qu'em presenti a aquests veïns.
Quant tot plegat veig pel pont
un que està fent el mussol
—¿Qui ets tú?

—En Pepet Pol.

—Tú em faràs de cicerón.
Tú m'aniràs presentant,

nomenant los com s'estila,
a la gent d'aquesta vila,
¿m'entens? doncs endavant.

*
**

Comencem, doncs, el carré
per la part del Pirineu
i anirem seguint arreu
fins arribar al cafè.
Beus aquell que està tot moix
i aquell altre que fa l'orni,
doncs el més gras és el *Borni*
i el del costat és el *Coix*.
El *Cama-tort* va venint
donant conversa a n'el *Manco*
què junts amb en *Pere-ranco*
han de ballà el garrotin.
—Vaja noi; segons es veu
aquí els esgarrats són tants
que sembla que som a Sans.
Cambiëm de rumbo, hereu.
—Doncs tirarem cap aquí
i anirem donant el vol.
—¿Què és això?

—Es l'*Esquirol*

qu'es baralla amb en *Cuni*;
el *Gatet* ja se n'hi va
el *Cabrit* també s'hi fica.
—Noi, això s'embolica.
—¡¡Apàrtet!! que ve'l *Senglà*
—Què mossega?
—No; aquest
és un xicot molt prudent,
és cabo de somatent
de la part de Joanet.
—En mig de tant d'animal
això ho veig molt escabrós;
val més que toquem el dos
que potser prendriem mal.
—Ara tirem pel carré
de la part de Sant Hilari,
qu'et presentaré el *Canari*,
l'hereu *Gall* i l'*Esperver*
i si anem donant el tom
coneixeràs en *Rupit*
que fa el truc tot decidit
amb en *Merla* i en *Colom*.
—Qu'in arroç prodriem fè
amb tanta bèstia de ploma;
poden ben estar de broma
els veïns d'aquest carré.

—Ara anem per les campinyes
abans no s'ens faci fosc,
que't faré conèixer a n'en *Bosch*,
l'Aulet, en *Camps* i en *Viñas*.
Com que avui estan de festa,
han anat amb en *Noguera*,
l'Hom, en *Grèvol*, en *Riera*,
en *Fruitós* i en *Ginesta*,
tots plegats cap a la plaça
amb un encàrrec exprés
de llogar als «*Castanyers*» (!)
per a que toquin la sarassa.
I ara que hi som tan aprop,
anirem fins al Castell,
que allà sí, voto a n'ell
qu'en trobarem un bon glop.
Veus allí, aquella remada,
que sembla fan la sardana,
doncs la regió Catalana
hi està representada.
En *Reus* és el del cantó,
en *Pineda* el costat seu

(1) Els Castanyers, era una orquestra
on hi tocaven el pare i tres fills de càl
Castanyé; ells es guanyaren el nom.

amb en *Blanes*, en *Manlleu*,
en *Riells* i en *Mataró*.

—I aquells que dintre un despatx
disputen amb tan d'empenyo.

—Es el *Moro* i el *Rifenyó*
que busquen bronca al *Gabaig*.

—¿Moros?

—I Rifenyos; veus?
tenia raó qui afirmava
que l'*Africa* començava
endeçà dels Pirineus.

—Què és això, tanta camorra
i aquests crits per a qui a la plaça?

—Es en *Calma* i en *Catzassa*
qu'es desafien a córrer.

Veus aquells que entren allí,
pel carrer de Sant Antoni?
el *Nostre Senyor* i el *Dimoni*
que s'envan cap a fer vi.

Molt complacent l'*Angelet*,
tot alegre els acompanya,
mentre's va buscant maranya
pel clatell d'en *Nazaret*.

El *Canonge*, va formal,
amb el *Sant Pare* cap dins

i darrera els «*Serafins*» (2)
tocant la marxa reial.
—Carai, noi; és colossal,
heu guanyat la glòria eterna.
Tenir dintre una taverna
tota la Cort Celestial?
—¿l aquell que beu?

—Es el *Ros*;
El *Vermell* el que camina,
l'altre el *Blau de la Cortina*
i en *Blanch*;

—No estic per colors.
—Doncs anem a fer el vermouth
i t'aniré presentant
a tots els que vaigin entrant.
Veus aquell, és el *Pelut*;
en *Quevedo*, el que escriu;
en *Picardia*, al costat;

(2) «*Serafins del Baix Montseny*», és el nom de l'antiga i actual orquestra d'aquesta vila. Fou son padrí don Víctor Balaguer qui, amb el seu llibre de memòries de la comarca, els dona tal nom. Diuen algunes males llengües que no fôu perquè toquessin divinement, sinó per el contrari.

més avall, en *Renegat*,
i el *Raku* que se n'en riu.
En *Pixa-brosses* trempat
va buscant a n'el *Bolet*
per fer el burro amb en *Trompet*,
en *Mistos* i en *Mal casat*.
Entrem a dins un moment
qu'et presentaré en *Mola*,
en *Xàcris*, en *Barrabola*,
en *Baldufa* i en *Sirvent*.
Trovarem també en *Cas-ó*,
el *Sac*, en *Cuixa* i en *Mas*,
amb en *Pau-no sopàràs*,
en *Tuta* i el *Rabassó*.
Ara que ja som aquí,
entrem al billar un rato,
que segú hi haurà el *Bàto*,
en *Moeca* i en *Pullí*,
Que fan el xapò amb el *Tet*,
en *Rapant*, en *Piconaire*,
en *Patiràs*, en *Mal-aire*,
en *Titaines* i en *Cornet*.
I plego, amic Jossepet;
perquè crec que s'ha acabat
¡Ah! m'havia descuidat:
falta en *Pere de la llet*.

Gràcies, noi; ¿què t'haig de dà
per fer-nre de cicerón?

—Ca, home; res del món,
això no s'ha de pagà.

Procura fer forces rals
i passar la festa bona.

Baja, *buenas*, noi de Tona.

—A Déu, Pepet de Pujals

Senyors: estic satisfet
perquè conec a tothom,

per l'apellido, pel nom,
pel motiu, tot és igual.

I ara, parlant-ne formal:

Tant qui porta nom d'ocell,
com de blau, com de vermell,
com qui el porta d'animal.

Sou tots molt belles persones
dignes, honrades i bones
i de caràcter com cal.

Aprofita aquest moment
per dar-vos l'enhorabona,
i oferir-vos complacent
llurs serveis incontinent,
el popular

NOI DE TONA